

Informe del rector al Claustre
21 de març de 2013

Benvolguts membres de la Mesa del Claustre, benvolguts claustrals de la UAB,

Vull donar, en primer lloc, la benvinguda a tots els membres del nou Claustre que avui s'ha constituït. Vull agrair-vos la vostra participació i desitjar-vos una molt bona feina.

En l'informe d'avui al Claustre de la UAB vull explicar-vos quins han estat i són encara els temes que ens preocupen, com a Equip de Govern d'una universitat pública però també com a universitaris, i us vull comentar opcions i decisions que hem pres, i fer-vos partícips d'algunes accions que considerem que són rellevants pel que fa al camí que segueix la nostra universitat. Igualment, vull informar-vos que abans que acabi el curs us presentarem el Pla director, tal com ens vam comprometre en el passat Claustre.

En l'esfera dels temes que, des dels poders públics, estan marcant l'agenda del sistema universitari català i espanyol destaca l'aspecte lligat a la possible reforma del sistema universitari, reforma que alguns agents poden veure com a oportunitat i altres com a amenaça. Em refereixo al seguit d'informes de tota mena sobre les possibles línies de reforma del sistema universitari. Començant per l'informe Tarrach, passant per l'informe de la ponència sobre governança de les universitats catalanes i seguint per l'informe dels experts del ministre Wert. No són els únics, però són possiblement els més difosos i coneguts. A diferència de l'informe de la ponència a Catalunya, centrat essencialment en aspectes relatius al govern de les universitats, l'informe dels experts pretén ser una reflexió integral sobre l'estructura de les universitats espanyoles. Aquest informe va ser comentat —i no explicat en detall— en el Consejo de Universidades del dia 4 de març. El propi ministre Wert va expressar que l'informe d'aquests experts és un més dels diferents informes de què disposen. Si bé, efectivament, és així, també és cert que aquest és l'informe encarregat pel ministeri, a diferència d'altres, i per tant és un informe que hauríem de catalogar com a especial.

Fem, doncs, una ullada ràpida als aspectes més rellevants d'aquest informe. Una primera opinió —personal, òbviament— és en general l'escassa qualitat discursiva del text. És un text que es construeix a partir d'algunes dades i que descansa, sobretot, en molts tòpics. Per posar un exemple d'ús inadequat i fins i tot incorrecte de les dades, els experts confonen, sorprenentment, el percentatge de PIB dedicat a educació superior amb el dedicat a R+D, negligint que són indicadors disjunts. I sobre els tòpics, simplement vull comentar que l'afirmació de la «muy insuficiente calidad de las universidades españolas» se sustenta en el fet que en el darrer segle només hi ha hagut un premi Nobel científic. O quan compara el nombre de patents registrades en el sistema durant un any amb les que va fer un únic investigador americà en tota la seva vida. O la insistència en la no-presència de cap universitat espanyola entre les 200 primeres en el rànquing de Shanghai, sense valorar que el rànquing inclou prop de 20.000 universitats de tot el món (per tant, ser la 200 voldria dir està en el primer 1 % de les universitats del món), ni contextualitzar el marc pressupostari profundament desigual i clarament insuficient en el qual han de competir les universitats espanyoles punteres amb les universitats internacionals punteres.

Un cop establert, a criteri i gust del comitè d'experts, l'axioma de la «muy insuficiente calidad», s'obre el camí a tota mena de recomanacions, justificades o no.

L'informe conté cinc apartats. En tres tots els experts coincideixen (Avaluació de la qualitat, Finançament, Mapa de titulacions), però en dos (Selecció de professorat i Govern de les universitats) hi ha discrepàncies profundes que s'acaben concretant en un vot particular dels dos experts de la comissió de formació i expertesa jurídica.

Faré una petita excursió, si em permeteu, pels aspectes més rellevants de cada un dels cinc punts.

1. Selecció del professorat. Pel que fa a l'assoliment de la permanència com a PDI, l'informe advoca per un cos de funcionaris (CU i TU) i un cos de contractats (CU i TU també) sense especificar cap altra característica diferencial en les condicions bàsiques de treball (salari, per exemple). Els funcionaris s'escollirien per un sistema bàsicament idèntic al de l'antic sistema d'habilitacions (que recordarem que va ser un procediment burocràtic ple d'ineficiències i amb grans costos personals), modulant estretament el nombre d'acreditats al nombre de places convocades. Els contractats, en canvi, es podrien contractar fins i tot sense cap avaluació externa de mèrits, a menys que ho demanin les comunitats autònomes o les universitats. Per tant, constatem una màxima dificultat per accedir al cos de funcionaris nacionals i una màxima liberalització dels contractats. Uniformitat en un cas, heterogeneïtat en l'altre. A banda que aquest sistema d'incentius dual podria generar un greuge comparatiu

per a comunitats i universitats, eliminaria en el cas dels funcionaris un aspecte que fonamenta l'actual sistema d'acreditacions: que cap candidat competeix amb altres candidats per ser acreditat, sinó que un candidat competeix amb si mateix per progressar en la seva carrera.

Els experts destaquen negativament l'actual borsa d'acreditats sense plaça (al voltant de 5.000) però no mencionen que la borsa s'ha creat en gran mesura per la congelació, ja fa més d'un any, dels concursos d'accés. Una anàlisi demogràfica simple suggereix que, de mitjana i a una taxa modesta de jubilacions de les plantilles actuals del 3-4 % anual, la reposició natural faria que la dita borsa no existís o fos relativament inferior. La solució al suposat problema de la borsa no hauria de ser tant tancar amb pany i forrellat l'aixeta de les acreditacions com començar a eliminar la borsa obrint l'aixeta de sortida cap els concursos d'accés.

Els experts també recomanen que les tasques de gestió no siguin un mèrit avaluable per la selecció i promoció del professorat i que els sexennis passin a tenir un paper central com a unitat de compte investigadora que capaci per a retribucions salarials diferenciades, per la pertinença a comitès i comissions, i fins i tot per a ser elegible en un càrrec de gestió.

Un altre aspecte que en aquest apartat i en altres de l'informe traspua és l'apel·lació explícita al «carácter y planificación nacionales» que el recuperat nou sistema d'habilitacions hauria de seguir.

Pel que fa al vot particular, els experts juristes argumenten que la llibertat de càtedra només es pot garantir plenament amb places dels cossos de funcionaris i qüestionen la recuperació del sistema d'habilitacions nacionals.

2. Avaluació de la qualitat. El missatge aquí és que l'element fonamental en l'avaluació de la qualitat de les universitats hauria de ser la recerca i, en particular, la recerca anomenada «excepcional». Sense dir-ho de forma taxativa, se suggereix que la docència no hauria de ser un element central en la definició de la qualitat. Pel que fa als procediments, l'informe estipula un conjunt de principis sobre l'avaluació: ha de ser totalment externa, objectiva, simple i barata, pública, i amb implicacions sobre el finançament. En la pràctica, i com sabem, aquests criteris d'avaluació de la recerca ja s'estan utilitzant en bon grau. Els investigadors som, possiblement, la tipologia d'empleat més avaluada (sexennis, projectes competitius nacionals i europeus, articles i llibres per *peer review*, etc.). Com que a la UAB estem acostumats des de fa molt de temps a la cultura de l'avaluació, que és un territori en el qual hem sabut progressar molt bé i on el nostre teixit de recerca ha demostrat la seva potència, no ens ha fet ni ens farà mai por ser avaluats.

3. Govern de les universitats. Els experts recullen un conjunt de recomanacions que s'assemblen molt a les expressades per la ponència de governança que ha treballat a Catalunya. No hi ha, per tant, grans novetats en relació amb el que ja coneixem. En resum, proposen un únic òrgan de govern de mida reduïda (l'anomenat *consejo de universidad*, escollit en un 50 % pel claustre), que elegeix el rector (que pot ser intern o extern a la universitat, i en cas de ser intern ha de tenir tres sexennis acreditats), i una composició amb majoria d'acadèmics però amb una quarta part dels membres designada pel govern. Proposen també un claustre *jivaritzat* a uns 60-70 membres.

La proposta va, per tant, en la línia anomenada *managerial*, que a la pràctica s'ha demostrat que deslliga els objectius dels membres de la comunitat dels objectius de la direcció *managerial*, desmotiva la comunitat universitària i debilita el sentit de pertinença, *anonimitza* la comunitat de la direcció i distancia la direcció de la comunitat. A més, hi ha l'aspecte de la legalitat (o constitucionalitat) del nomenament d'un 25 % de membres del *consejo de universidad* per part del govern. Aquest és, precisament, l'aspecte que posa de manifest el vot particular dels juristes de la comissió que expressen el seu dubte sobre si tal nomenament no viola l'autonomia universitària, entesa com un dret fonamental.

4. Finançament de les universitats. Resumidament, aquí els experts toquen dos aspectes: el primer és el finançament de l'activitat de les universitats, i el segon el finançament dels estudiants universitaris per la via de les beques. En el primer aspecte, els experts sembla que no tenen present que de fet hi ha 17 sistemes universitaris en Espanya, un per cada comunitat autònoma, si més no pel que fa al finançament i a l'organització específica de cada districte pel que fa al nombre d'universitats, mapa de titulacions, etc. Aquest aspecte no sembla rellevant per als experts que reiteradament parlen del *Ministerio*, com si encara no s'hagués aprovat la LRU de l'any 1983. Suggereixen en concret que l'oferta global de les titulacions recaigui en el *Ministerio*, que, òbviament, hauria també de recuperar les competències en recerca, actualment repartides entre el Ministeri d'Economia i Competitivitat i les comunitats autònomes. El *Ministerio* marcaria la política general d'avaluació de la qualitat, i a les comunitats autònomes, quan finalment són esmentades, se'ls redueix el paper al d'impulsores de la comptabilitat analítica en les universitats del seu districte.

Recomanen tendir al 3 % de PIB de despesa en educació superior, confonent educació superior amb despesa en R+D, com he esmentat prèviament. La feblesa de l'anàlisi rau, essencialment, en no distingir qui té les competències en finançament universitari i no proposar cap mecanisme articulat que respecti la dualitat competencial que, ens agradi més o ens agradi menys, forma part de l'actual escenari universitari del país.

Pel que fa al sistema de beques, els experts destaquen la insuficiència crònica de recursos invertits en beques en el sistema universitari espanyol i demanen que s'augmentin les partides dedicades a aquesta finalitat. Més concretament, suggereixen incrementar les beques per mobilitat, les beques salari i les anomenades beques-préstec. També posen de manifest la insuficiència de beques pels programes de postgrau i doctorat i recomanant que s'augmentin. L'única referència dels experts al sistema de taxes i preus públics en aquest apartat és quan suggereixen la seva liberalització amb l'objectiu de promoure entre les universitats, dit usant les seves paraules, «una sana competència». Deslligar el sistema de beques (clarament insuficient en el context europeu) del sistema de preus públics (que a dia d'avui és elevat en el context europeu, al marge d'Anglaterra) és un altra feblesa de l'informe.

5. Estudis i títols universitaris. Es parteix de l'afirmació que hi ha un excés d'oferta de títols i es constaten dos aspectes: la baixa mobilitat dels estudiants (resultat de l'abundància de titulacions en territoris propers als llocs de residència) i l'escassa presència d'estudiants internacionals (4 % en grau, 18 % en postgrau i 25 % en doctorat), que és resultat d'aspectes lligats a la suposada debilitat del sistema educatiu espanyol (que el fa poc atractiu perquè té el model 4+1 i per la molt limitada oferta en llengua anglesa), a la burocràcia consular i a les proves de selectivitat. Els suggeriments proposats són una conseqüència immediata d'aquesta anàlisi: redimensionar a la baixa les titulacions amb criteris de matrícula mínima, incrementar l'oferta de titulacions en anglès, incrementar les beques de mobilitat, potenciar aliances entre universitats per compartir titulacions i, especialment preveure la possibilitat de fer compatible el model de graus de 4 anys amb graus de 3 anys per a aquelles titulacions on això tingui sentit. No proposen refer tot el model docent a un nou model 3+2 perquè el sistema educatiu encara ha de pair tot el complicat procés d'adaptació a l'espai europeu, i un nou canvi sistèmic tensionaria en excés les universitats quan encara no s'ha arribat a un estat estacionari de la reforma. Pel que fa al doctorat, recomanen encertadament posar en marxa un programa específic de beques de màster, atenent al fet que els estudiants de màster són la pedrera de la qual es nodreixen els doctorats. En conjunt, la recomanació és de reducció de l'oferta de titulacions en tots els cicles per adequar-se a la demanda, reducció que s'hauria de fer en part mitjançant aliances entre universitats per garantir un millor aprofitament dels recursos existents.

Fet el repàs, inevitablement ràpid, del dens i extens text dels experts, destacaré el posicionament entre crític i escèptic de la CRUE en relació amb un bon nombre dels aspectes de l'informe, posicionament expressat per la seva presidenta davant el ministre Wert, assenyalant de forma clara que els problemes de les universitats avui dia són d'ofec pressupostari i institucional. Aquest posicionament en el Consejo de Universidades no va ser malauradament unànime i alguns rectors, s'ha de dir que pocs, van ser al meu entendre poc

prudents en alguns de les seves intervencions. No oferir una postura unitària és un mal senyal de cara a qualsevol negociació.

A continuació vull comentar-vos un aspecte vinculat a la recerca que constitueix un projecte immediat de l'Equip de Govern i que té a veure amb les estratègies que podem adoptar per consolidar i promoure'n la qualitat. Com sabeu, la nostra universitat té una vocació de recerca clara i definida, que ha estat, és i continuarà sent un dels trets distintius de la UAB, a escala nacional i a escala internacional. Amb aquesta orientació de la nostra universitat, la productivitat, la qualitat i l'estat de la recerca són indicadors bàsics per a la institució. I en aquest sentit, el fet de valorar-los i visibilitzar-los ens ha de proporcionar la referència per a una millor planificació estratègica, que pugui repercutir positivament en una millora del rendiment investigador i de la seva qualitat. Disposem de molta informació que està esmicolada i desconnectada entre sí. És imprescindible: 1) identificar, conèixer i fer conèixer els problemes oberts que estan aglutinant els esforços dels investigadors i dels grups de recerca, 2) visualitzar els camps on s'està produint recerca de qualitat, 3) saber amb qui col·laboren els nostres recercadors, 4) conèixer cap a on i a qui es transfereix la recerca produïda en tots els àmbits de la universitat i 5) transmetre aquest conjunt d'informacions — un cop analitzada, integrada i estructurada— envers el territori, les institucions, el teixit productiu, els governs i la societat en sentit ampli.

L'objectiu que ens plantejem és, en conseqüència, el d'elaborar el que anomenem un mapa de la recerca a la UAB, i en aquest objectiu el que farem serà centrar-nos en la valoració de l'activitat de recerca, en les línies que us he explicat abans, les de descriure, representar i explicitar els nous coneixements de qualitat que es generen en la UAB. L'avaluació és, en tot cas, una derivada de la valoració. No es tracta, per tant, d'una proposta adreçada a avaluar els investigadors ni a fer rànquings interns. Volem distingir entre *valorar* i *avaluar*, conceptes que si bé són molt pròxims tenen, no obstant això, usos diferents, com bé sabem.

L'anàlisi de les fortaleeses i la valoració del rendiment institucional no és una tasca senzilla. Tradicionalment s'ha fet des d'una perspectiva molt reduccionista, restringida a una valoració en termes d'un model lineal d'*inputs* i *outputs* (per exemple, l'anàlisi bibliomètrica, el nombre de projectes, el nombre de becaris, el nombre d'EJC, etc.) un model que, a més, no té en compte la diversitat i la riquesa dels àmbits de coneixement.

Per tal de captar tota la riquesa de la recerca universitària cal un enfocament multidimensional. La Comissió Europea, a partir d'aquest plantejament, va finançar el projecte U-Map i posteriorment el projecte U-Multirank, no tant per aconseguir un model per fer un rànquing universitari, sinó per tenir un sistema d'informació de les universitats, sense assignar

posicions. De fet, U-Map i U-Multirank són projectes complementaris: U-Map és bàsicament una eina de descripció de les universitats, que permet establir un perfil institucional, mentre que U-Multirank és una eina per valorar el rendiment d'aquestes institucions en diferents àmbits i en diverses dimensions de cada àmbit: recerca, docència, internacionalització, transferència, ocupabilitat, etc.

L'aproximació del U-Multirank ens pot ser útil com a punt de partida per a elaborar una eina amb més detall i riquesa descriptiva aplicada a la recerca de la UAB, el Mapa de la Recerca. Aquest mapa que volem endegar properament s'haurà de basar en l'anàlisi específica de la generació, la transmissió i la valorització del coneixement, amb una aproximació multinivell: individus, equips, grups, departaments, àmbits de coneixement, etc., que podran ser caracteritzats amb indicadors que mesurin els diferents components que influeixen en l'activitat de recerca, inclosos els *inputs*, els processos, els productes, els resultats i impactes i els beneficis que se'n deriven per a la col·lectivitat. De fet, la traducció dels resultats de la recerca o dels coneixements innovadors en nous o millors productes i serveis és, cada vegada més, vist com una part integral del procés de generació de valor que flueix des de la universitat envers la societat.

La tasca essencial, però sens dubte difícil, és la selecció d'indicadors que ens permetin identificar i caracteritzar les fortalezes i competències, ja que hauria de superar i anar més enllà de l'anàlisi bibliogràfica que, naturalment, tampoc és pot obviar. La valoració de les aportacions individuals haurà de ser especialment rellevant. Les diferents disciplines i camps d'investigació tenen diferents tecnologies de producció de nous coneixements i diferents canals de difusió de resultats, que podrien ser afectats positivament o negativament segons els indicadors utilitzats.

Haurem de trobar el *trade-off* adequat: l'ús de pocs indicadors pot conduir a la distorsió o a una representació esbiaixada, mentre que l'ús de molts indicadors pot fer aquest exercici massa complicat i costós i de més difícil interpretació. Caldrà, en conseqüència, un procés obert de reflexió, diàleg i consens perquè l'exercici de la valoració de la recerca no es distorsioni i esdevingui o bé excessivament dogmàtic o bé excessivament reduccionista.

D'altra banda, hi ha una dificultat en la classificació de la recerca segons àmbits de coneixement determinats, i caldrà fer un pas enrere per buscar una nova perspectiva. Sembla clar que les distincions simples entre les disciplines tradicionals no encaixen gaire bé en el nous models de desenvolupament social, i els reptes econòmics, científics i tecnològics no estan limitats per les fronteres tradicionals del coneixement ni, per descomptat, ho estan per les fronteres dels departaments. De fet, la complexitat dels problemes globals requereixen

solucions interdisciplinàries i col·laboratives, que a l'hora de definir i dibuixar el Mapa de la Recerca de la UAB s'hauran de tenir ben presents.

Les etapes de la generació del Mapa de la Recerca seran fruit d'un procés participatiu amb la comunitat que haurà d'abastar: 1) la selecció d'indicadors, 2) l'anàlisi de les bases de dades, 3) el disseny d'una primera proposta, 4) la discussió de la proposta i les iteracions, 5) la implementació pràctica del Mapa que permeti visualitzar-lo.

Deixeu-me insistir en el que ens pot aportar el fet de tenir disponible un Mapa de la Recerca a la UAB:

- 1) Toi i que aquest no és l'objectiu primari, ens pot permetre una millor i més acurada avaluació de la recerca.
- 2) Ens ajudarà a preparar programes estatals o europeus, del tipus Horizon 2020, proposant sessions d'*open problems* si sabem qui es dedica a què, o ajudant en la definició i la creació de clústers o *cores* (comunitat orientada a la recerca estratègica).
- 3) Ens facilitarà que se'ns conegui millor en l'entorn socioeconòmic per les nostres fortalezes.
- 4) Ens ajudarà a definir estratègies d'atracció de talent, especialment lligades a convocatòries competitives predoctorals o postdoctorals.
- 5) Podrem disposar d'un directori d'experts per fer divulgació i fomentar l'emprenedoria.
- 6) Ens possibilitarà estratègies de relacions amb altres universitats capdavanteres en les àrees en què podem justificar que som més forts.
- 7) Ens donarà informació valuosa per a ser capaços de fer propostes de política científica a les diferents administracions.
- 8) Ens indicarà les fortalezes en recerca bàsica que són prerrequisit per a una transferència innovadora i creadora de valor envers la societat.
- 9) Finalment, ens permetrà fer un exercici responsable de rendiment de comptes a la societat pel que fa a l'ús dels recursos públics en la promoció de la recerca de qualitat.

La transformació dels coneixements i les idees que es generen en l'esfera de la recerca bàsica i aplicada perquè esdevinguin un valor per a la societat és una de les missions de la nostra universitat. En la declaració de Poblet, feta el dia 2 de març de 2013, es posa de manifest la necessitat d'intensificar la interacció entre el món de la recerca i la generació de nous coneixements amb el món de la innovació i la generació de nous processos i productes a fi i efecte de generar un efecte multiplicador que possibiliti un progrés econòmic més gran i un augment del benestar social. La universitat no pot estar al marge del que la societat necessita, i que necessita imperiosament en aquests moments de recessió i crisi. En aquesta línia, s'està duent a terme una transformació progressiva del Parc de Recerca UAB per tal de

potenciar les activitats de transferència tecnològica i social de la UAB i donar lloc a una implicació més gran dels investigadors en aquesta activitat. En aquesta reorganització es potencien tres àrees: la primera persegueix facilitar la interacció entre els investigadors/inventors amb els potencials usuaris del teixit productiu, la segona consisteix a donar suport als processos de posada en marxa de noves iniciatives creadores de valor i de llocs de treball, i la tercera millorar la protecció i la valorització dels coneixements desenvolupats. Vull citar el procediment endegat per la creació de dues noves iniciatives de base tecnològica: MASS Factory, que desenvoluparà aplicacions per a persones discapacitades per al transport dins de les ciutats, i Health & Sport Lab, que desenvoluparà aplicacions de control cardíac a distància per a esportistes, professionals o aficionats.

S'han establert també preacords per tal de potenciar l'ecosistema d'innovació en l'entorn de la UAB, en línia amb les actuals directrius europees i les estratègies regionals d'innovació amb l'objectiu de generar sinergies, i reforçar els plans de treball conjunts (B-30, ASCAMM, Parc de l'Alba, etc.). Igualment, la UAB s'ha incorporat a dues propostes de KIC (*knowledge and innovation community*), la de salut i la d'alimentació, que s'estan preparant en l'àmbit català davant les properes convocatòries de l'European Institute of Technology.

La fortalesa tradicional de la UAB en recerca ha de ser també, i cada vegada més, fortalesa de la UAB en innovació i transferència. No és només un desig, o una moda passatgera, al contrari, és una necessitat que ens reclama amb urgència la societat per ajudar a reconstruir les bases d'un creixement econòmic, sòlid i sostingut, que ens permeti recuperar allò que en els darrers anys hem perdut: llocs de treball, nous i innovadors, i rendes de valor que retornin al sector públic part de la fortalesa fiscal perduda.

Comento a continuació algunes accions específiques de l'Equip de Govern i alguns aspectes concrets que considero que són d'interès per a la comunitat. En primer lloc, faré un report del Programa Finestreta, que és el nostre programa d'ajuts a l'estudi.

S'han fet tres convocatòries i se n'han finalitzat dues. Atès que es tracta d'un programa nou i que es planteja com una atenció personalitzada a situacions que poden resultar molt variades, s'ha estat treballant per tipificar les circumstàncies sobrevingudes i determinar els ajuts, tot sota la supervisió i l'aprovació de la Comissió d'Afers d'Estudiants.

Com us deia, entre els estudiants sol·licitants d'ajuts hi ha situacions molt variades, però podem distingir tres grans tipus de circumstàncies. Un primer grup està constituït per estudiants que han demanat una beca MEC i AGAUR però encara n'esperen les resolucions, i per als quals la injustificable demora en la resolució és una circumstància agreujant, que s'afegeix a la incertesa respecte a la cobertura d'altres despeses més enllà de la matrícula

(transport, llibres, altres ajuts) i que, per tant, ja es troben en nivells de renda molt baixos i qualsevol variació (temps d'espera, afectació indirecta per retallades en els serveis públics) es pot considerar una situació sobrevinguda. Un segon grup el conformen els estudiants que no han pogut demanar beques perquè les noves situacions econòmiques sobrevingudes en el seu entorn s'han produït després del període que s'avalua a l'hora de fer la sol·licitud oficial. I un tercer grup amb estudiants que han patit directament situacions personals sobrevingudes, amb conseqüències econòmiques que posen en risc la continuïtat en els estudis.

El procediment inclou la presentació de sol·licitud, una valoració inicial per a eliminar les que no satisfan els requisits tècnics, una entrevista amb els sol·licitants i la resolució un cop verificats els requisits acadèmics i justificada la situació.

A tall d'exemple, us puc facilitar les dades de la primera convocatòria sobre la percepció d'ajuts. Són 147 sol·licituds, 120 entrevistes i 98 concessions. El percentatge de concessions és, per tant, del 67 % sobre les sol·licituds i del 82 % sobre les entrevistes.

Sol·licituds presentades	147
Denegades	27
Proposta de resolució a entrevista	120
<i>Resolució després de l'entrevista</i>	
Revocades per no complir requisits acadèmics	6
Revocades per no justificar adequadament la situació	16
Estimades amb diferents tipologies d'ajut	98

(Pel que fa a la segona convocatòria (fins finals de gener), s'han presentat 76 sol·licituds que ja hem valorat tècnicament. I pel que fa a la tercera convocatòria, restem a l'espera de la presentació de noves sol·licituds.)

El programa Finestreta va, però, més enllà de ser exclusivament un programa econòmic, és també un programa d'orientació professional dels estudiants receptors dels ajuts. Orientació professional a través d'un Pla de carrera supervisat per Treball Campus, amb una preferència en les ofertes d'inserció laboral, l'anàlisi dels indicadors curriculars de cara a millorar els punts forts i reforçar els punts febles, etc.

El segon aspecte concret que vull comentar és la decisió presa sobre la FUAB, la fundació de la UAB que aglutina el conjunt de societats i subfundacions que formen part dels diversos projectes que la UAB ha anat generant en els darrers 12 anys. Ens vam comprometre a

analitzar i diagnosticar-ne l'operativa i l'estructura per optimitzar el funcionament de la FUAB perquè sigui tant una plataforma de projectes com una font important de recursos per a la UAB. De l'anàlisi realitzat es desprenen dos grans aspectes. El primer és que la situació econòmica d'algunes de les peces integrants del grup FUAB no és satisfactòria, perquè incorren en pèrdues de manera regular. El segon aspecte és que entenem que l'estructura administrativa ha esdevingut excessiva pel seu funcionament. Estem estudiant alternatives reorganitzatives i abans de l'estiu es farà una proposta de reestructuració al Patronat, que serà també presentada als òrgans de govern de la universitat. La reestructuració ha de respondre a un seguit d'objectius: 1) simplificar i optimitzar les estructures de gestió, 2) reorientar els projectes perquè, garantint-ne la qualitat, siguin una font efectiva de recursos per a la UAB, i 3) tenir els objectius de la FUAB coordinats amb els objectius de rang superior de la UAB.

Com a primer pas vam proposar al Patronat de la FUAB l'eliminació del càrrec de director general i assignar la responsabilitat de monitoritzar la FUAB més directament des de l'Equip de Govern a través del Vicerectorat d'Economia i Organització, mentre que les tasques de caràcter executiu recauran en la vicepresidència executiva de la Fundació, que ocupa el gerent de la Universitat. Per tant, tindrem una vinculació més directa, més coordinada i més efectiva entre la direcció de la Universitat i la direcció de la Fundació.

Un tercer aspecte que vull comentar té a veure amb la situació de congelació efectiva de plantilles i places en les universitats públiques, conseqüència del Reial decret 20/2011 sobre mesures urgents de correcció del dèficit públic. Aquestes mesures congelen les RLT i estan provocant greus problemes en la renovació i consolidació de places de PDI i de PAS afectades per les mesures. Des de la direcció de la CRUE s'han fet nombroses gestions amb el Ministeri per tal d'explicar les tremendes dificultats que això suposa i demanant un canvi de política que permetés una flexibilitat més gran sense alterar els objectius de dèficit. En altres paraules, s'ha demanat mantenir la despesa no vegetativa en Capítol I sense congelar de facto les RLT. L'efecte pressupostari seria exactament el mateix, però hi hauria la possibilitat de fer algunes accions dins de l'agregat de despesa que ara són impossibles per la rigidesa estricta de la normativa en vigor. De moment, i malauradament, les gestions no han tingut resposta positiva i les restriccions es mantenen durant el 2013, segons consta explícitament en els pressupostos generals de l'estat.

Vull insistir que aquesta és una política governamental pèssimament dissenyada, errònia, que tindrà greus conseqüències i pot produir uns danys irreparables en aquells àmbits on, demogràficament, hi hagi una concentració de jubilacions per sobre de la mitjana. Si no es resol aquest problema aviat, podem entrar en una fase de descapitalització accelerada en alguns àmbits específics del nostre campus. A més, el senyal que reben les noves

generacions és depriment en relació amb la possibilitat de desenvolupar una carrera acadèmica normalitzada. El cost d'oportunitat és tan elevat en temps de formació i, sobretot, en el factor incertesa, que temem que acabi amb les expectatives de carrera de tota una generació de joves investigadors, així com dels professionals de l'administració que no poden ocupar places de plantilla, com hauria de ser el cas en una situació de normalitat institucional i econòmica. És un retrocés orquestrat des de la miopia dels governs, amb efectes duradors que difícilment seran corregibles a curt termini, un cop superada la recessió.

El quart aspecte té a veure amb una proposta de l'Equip de Govern sobre la programació dels màsters oficials. Com sabeu, els criteris de la Direcció General d'Universitats per la programació, o millor dit, desprogramació de màsters, es basen en un aspecte purament quantitatiu o numèric, el nombre mínim d'estudiants d'entrada (20) i, en el seu defecte, un criteri d'eficiència en la programació (crèdits matriculats/crèdits impartits > 15).

A la UAB creiem que hi ha també factors acadèmics, més enllà dels numèrics, que haurien de permetre la continuïtat d'un màster que els compleixi. Ens referim, per descomptat, a criteris de racionalitat en l'ús dels recursos, però també en criteris basats en l'oportunitat científica i en la qualitat acadèmica reconeguda.

Per garantir la singularitat que representa el fet que la UAB és una universitat que incorpora la major part dels àmbits de coneixement, l'Equip de Govern va dur a la Comissió d'Afers Acadèmics una proposta alternativa a la de la DGU per la qual es defineixen, fent ús de la classificació d'àmbits de la UNESCO, criteris que garanteixin la programació de, com a mínim, un màster en aquests àmbits. Molt resumidament, aquests criteris aplicables a màsters que estarien en risc de ser tancats seguint les directrius numèriques de la DGU tenen a veure amb dos fets: que el màster doni accés a un doctorat amb Menció d'Excel·lència i que sigui únic en el seu àmbit (àmbit UNESCO).

Aquests criteris han estat presentats i defensats davant la DGU i han estat acceptats, de manera que en la programació 2013-2014 ja s'hauran posat en funcionament. Creiem sincerament que la proposta UAB és més sensata que la de la DGU i ens permet mantenir un equilibri temàtic, més representatiu de la diversitat del teixit de recerca de la UAB, en el desenvolupament dels programes de màster i de doctorat.

Ara voldria compartir unes dades i unes reflexions sobre la situació socioeconòmica que ens envolta i, en particular, de la realitat, que no podem defugir ni ignorar i que ens convé tenir present, de les dràstiques reduccions pressupostaries.

A partir del 2009 es va incomplir el Pla de millora, cosa que va suposar que el conjunt de les universitats públiques van deixar de rebre de l'ordre de 154 milions d'euros. A més, el 2011 la

subvenció a la UAB va patir una reducció extraordinària de 34,5 milions que va seguir en el 2012 amb una reducció addicional de 3 milions. En total, prop del 20 % de reducció de la subvenció nominativa en dos anys. El 2012 la UAB ha tornat al nivell de subvenció que rebia el 2006. La reducció en les transferències de capital, el PIU, han caigut en un 85 %. El dèficit acumulat fins el 2011 puja a 65 milions d'euros. Tot això vol dir, ras i curt, que la UAB ha gastat 65 milions d'euros més dels que ha ingressat al llarg d'aquesta seqüència d'anys. Hem gastat recursos dels quals no disposàvem sota la il·lusió d'un creixement pressupostari anual que, diguem-ho, mai no va ser suficient per compensar els increments de despesa. És evident que no es podia continuar vivint en una situació de desequilibri permanent, any rere any.

Aquesta és la realitat que tenim i aquesta és la realitat que tenim la responsabilitat de gestionar. El dèficit en el 2011 va ser de 19,25 milions d'euros, mentre que el 2012 liquidarem el pressupost en equilibri, un fet que no es produïa des de 1998 i que representa un primer pas en la lluita per a garantir la solvència i la viabilitat econòmica de la UAB. L'any 2012 hem tingut uns ingressos extraordinaris derivats dels augments en els preus públics, però també s'ha fet una reducció substancial de les despeses, aspecte que sens dubte tots noteu en la vostra feina diària. Un pressupost equilibrat és un pressupost responsable i crec que hem d'estar satisfets d'haver liquidat el pressupost 2012 sense acumular més dèficit.

Davant la davallada de recursos considero que la UAB està actuant amb responsabilitat, però a la vegada lluitant i reclamant amb fermesa el que pressupostàriament estem convençuts que ens correspon, i ho hem fet de forma individual i de forma mancomunada i unitària a través de l'ACUP, la presidència de la qual recau durant el 2013 en la UAB. Hem de ser exigents i hem de ser responsables, les dues cares del que és la veritable autonomia universitària.

L'autonomia és també l'obligació d'assumir, davant una ciutadania que està patint els estralls de la crisi, la responsabilitat de gestionar els escenaris desfavorables sense negar-nos a assumir la realitat. La realitat ens pot molestar, ens fa molta ràbia, però no la podem negar. Necessitem que els nostres comptes estiguin equilibrats per poder pagar les nòmines, principalment, i els proveïdors sense els quals no podem fer la nostra activitat de recerca i de docència.

Seguirem exercint des de l'ACUP, de manera regular i sistemàtica, la pressió sobre els nostres governants, tant a nivell privat com a nivell públic, on hem fet dos comunicats en què s'han expressat molt clarament quines són les necessitats que —n'estem profundament convençuts— té la nostra societat en relació amb el dret inalienable a disposar d'una universitat pública de qualitat que garanteixi l'equitat i la igualtat d'oportunitats a tots els

ciutadans i promogui la cohesió social. Sanitat, protecció social, educació bàsica i educació superior són els pilars sobre els quals s'ha de construir una societat democràtica per poder progressar i poder oferir als seus ciutadans tot allò que és un dret en el contracte social. La universitat pública és un servei públic essencial i les seves necessitats han de ser ateses no per una qüestió d'egoisme de curta volada i miop, sinó perquè aquestes necessitats són les necessitats de la societat a la qual tenim l'obligació de servir. Les nostres reclamacions seran fetes sempre amb responsabilitat i amb respecte. Hem de saber donar exemple de ser ciutadans responsables per poder exigir també la responsabilitat dels altres. Som treballadors de l'Administració pública i tenim per tant un compromís ètic amb la ciutadania per donar el millor de nosaltres i del nostre treball, per ser creditors del seu respecte. Hem de demostrar que tenim un compromís ètic i aleshores podrem exigir dels nostres governants el mateix compromís ètic amb la societat.

Estem davant d'un nou escenari econòmic que afecta tot el país, i també, per tant, les universitats públiques. El país s'ha empobrit en termes reals, i sigui qui en sigui el responsable (polítics, financers, empresaris, etc.) hem de saber que els recursos de la societat no es creen amb una màquina ciclostil.

Estem sota la lupa d'una societat que espera molt de nosaltres. La UAB ha de ser capaç de sortir de la inèrcia que pot tenallar altres institucions educatives i demostrar que som capaços d'evolucionar de manera positiva i innovadora per superar els reptes i continuar sent una universitat de referència al nostre país. Necessitem continuar millorant en la qualitat del nostre servei, millorant-ne les prestacions, controlant els costos relatius de funcionament i mantenint l'esperit creatiu i crític de ser UAB.

No podem acceptar la inèrcia del no-canvi; la inèrcia del *wait and see*; com a servidors públics tenim també la responsabilitat d'innovar i ser millors i fer de la UAB una organització més sostenible en l'àmbit econòmic, en el laboral, en el social i en l'institucional. Per fer-ho necessitem generositat mútua i anar plegats amb objectius compartits: la història de la UAB ens ensenya que aquest és el verdader motor del canvi i és l'únic camí per estar a l'alçada del que la societat espera de nosaltres.

Ara sí, acabo. Heu vist que aquest no ha estat un informe per detallar totes i cadascuna de les àrees en les quals estem treballant des de l'Equip de Govern, sinó una mostra de tot allò en que s'està treballant per defensar i posar en valor el que és i el que fa la UAB per consolidar el nostre model d'universitat pública al servei responsable de la societat.

Moltes gràcies,

Ferran Sancho Pifarré, rector de la UAB